



Foto: iStockphoto.com

Den foreslåtte eierbeskatningen i statsbudsjettet for 2026

av Mathilde Fasting, idéhistoriker og samfunnsøkonom

Dette notatet gir en oversikt over beskatningen av næringsseierskap basert på skattereglene som foreslås i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2026. Vi viser først utviklingen for formuesskatt, både samlet og fordelt på næringsrelaterte og private aktiva. Det gis også en oversikt over antall personer som vil betale formuesskatt, fordelt etter netto ligningsformue. Notatet presenterer også provenytapet ved økt bunnfradrag i formuesskatten.

Deretter presenteres nye tall for utbytteskatten, inkludert et nytt estimat for utbytteskatten ved innføringen i 2006.

Utvalgte hovedtall for skatt på eierskap, estimert for 2026:

- Total formuesskatt, inkludert stiftelser: 36,1 mrd. kr.
- Total formuesskatt fra personlige skatteyttere: 35 mrd. kr.
- Formuesskatt på næringskapital: 21 mrd. kr.
- Formuesskatt på private aktiva: 14 mrd. kr.
- Utbytteskatt: 47,9 mrd. kr.
- Selskapsskatt fra Fastlands-Norge: 110 mrd. kr.

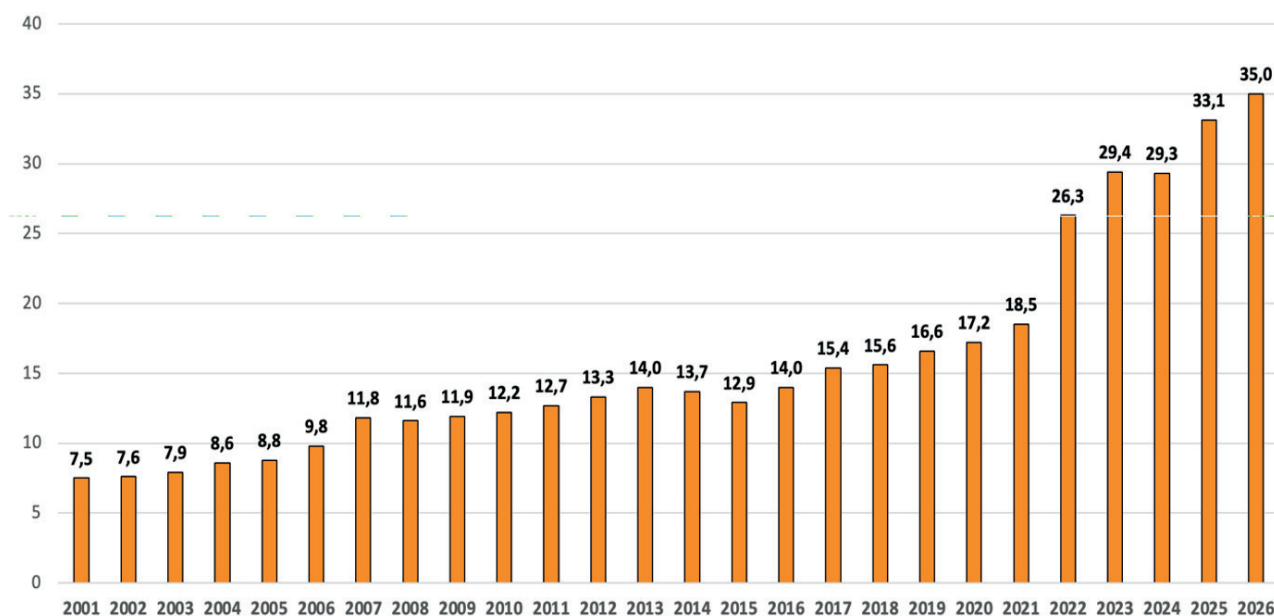
Formuesskatt – historikk og provenyestimer for perioden 2024 til 2026

Finansdepartementet modellerer hva de forventer at skatter, avgifter og offentlige utgifter vil utgjøre i forestående budsjettår. Denne beregningen er basert på regnskapstall, det vil si på de faktiske budsjettallene, som er tre år gamle, som så fremskrives med forventet økonomisk utvikling til det aktuelle budsjettåret. Dette gjør at Finansdepartementets anslag for 2026 ikke må behandles som endelige tall, men som beste tilgjengelige anslag. Beløpet kan justeres enten opp eller ned når fasit for budsjettåret foreligger.

Formuesskatten anslås til 36,1 mrd. kroner i 2026. Av dette er om lag 14 mrd. kroner skatt på private aktiva, 21 mrd. kroner på næringsrelaterte aktiva og 1,1 mrd. kroner på upersonlige skatteyttere, primært stiftelser.

Figuren under viser utviklingen i det samlede provenyet fra formuesskatt på personlige skatteyttere fra 2001 til 2026.

Figur 1: Formuesskatt for personlige skatteyttere. 2001 – 2026. Milliarder nominelle kroner. Regjeringens forslag til budsjett for 2026. Tallene for 2024-2026 er estimater.

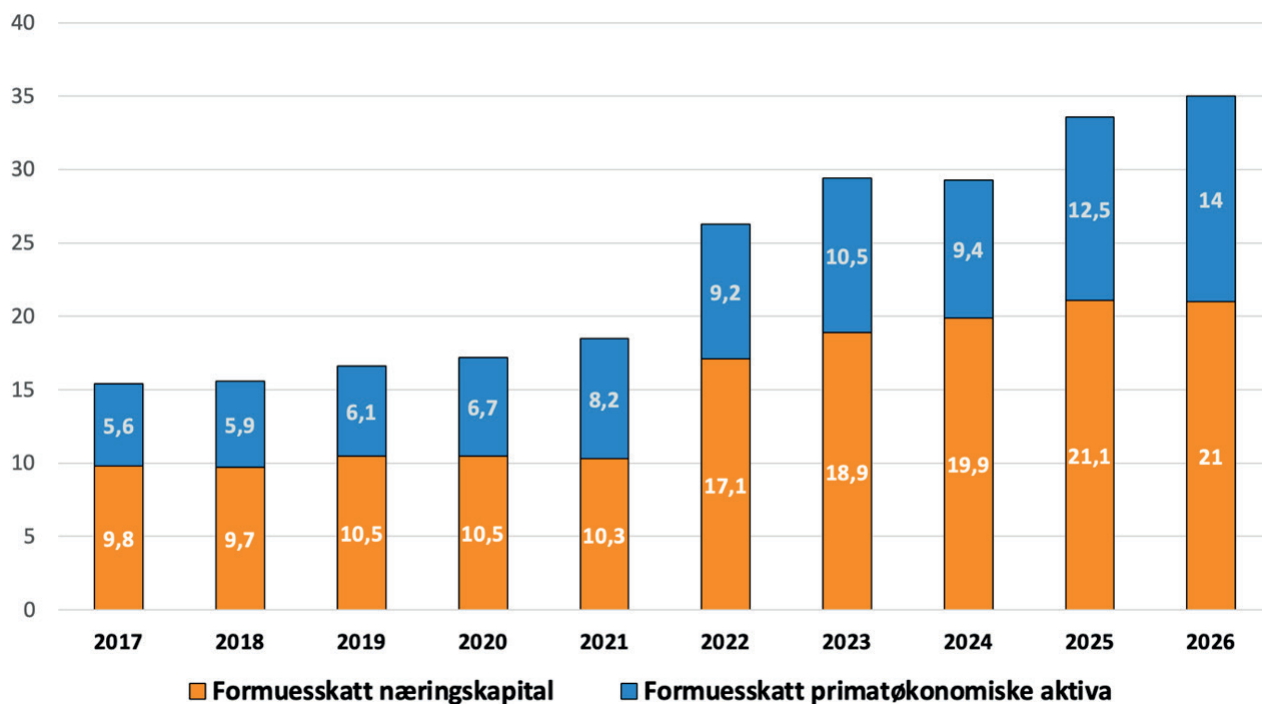


Kilde: Finansdepartementet/SSB/NyAnalyse

Formuesskatt betales på netto ligningsformue over bunnfradraget. Det er ikke vesentlige endringer i reglene som er foreslått i statsbudsjettet for 2026. Bunnfradraget er foreslått økt fra 1,76 millioner kroner til 1,9 millioner kroner i trinn 1 og fra 20,7 millioner kroner til 21,5 millioner kroner i trinn 2. Det er ingen endringer i rabattene for primærboliger. De har 75 prosent rabatt under 10 millioner kroner og 30 prosent over 10 millioner kroner. Rabatten for aksjer og for næringseiendom beholdes på 20 prosent. For sekundærboliger gis det ingen rabatt. Det er ingen foreslåtte endringer i satsene: Netto ligningsformue opp til 21,5 millioner kroner beskattes med 1 prosent, og det overskytende med 1,1 prosent.

Figur to viser hvordan formuesskatten fordeler seg på næringskapital og private aktiva for personlige skatteyttere i perioden 2017 til 2026.

Figur 2: Formuesskatt på personlige skatteyttere, fordelt på næringskapital og privatøkonomiske aktiva. 2017 – 2026. Milliarder nominelle kroner. Tallene for 2024 – 2026 er estimater.
Regjeringens forslag til budsjett for 2026



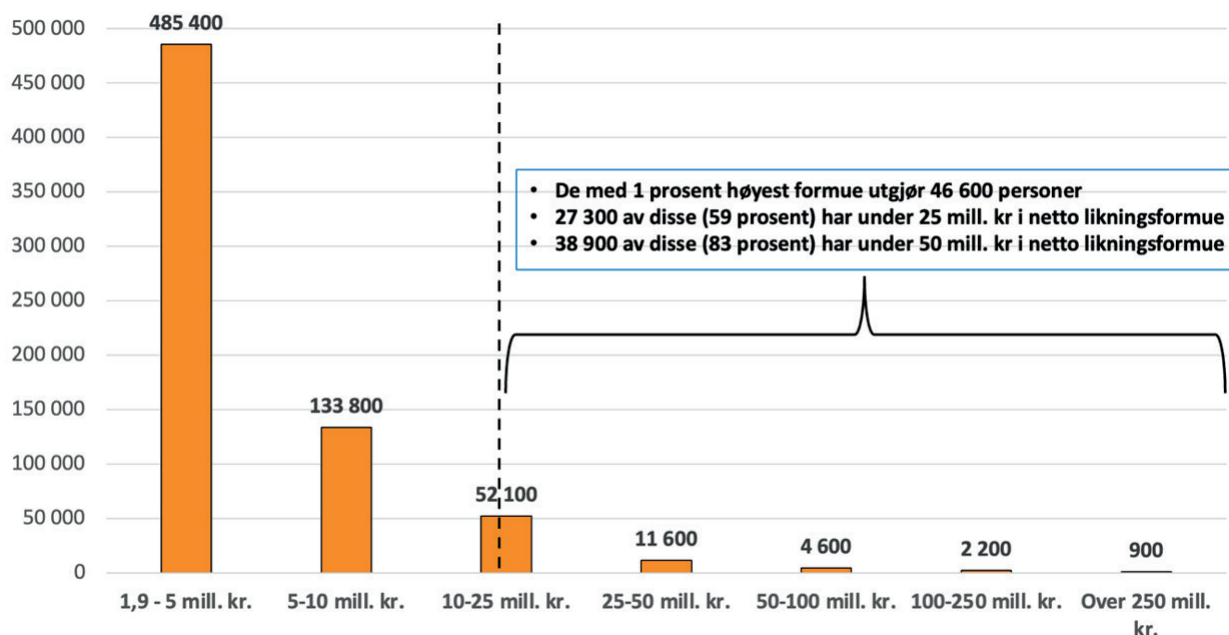
Kilde: Finansdepartementet/SSB/NyAnalyse

Det er også relevant å se på hvor mange personer som betaler formuesskatt fordelt på ulike nivåer av formue.

De med 1 prosent høyest formue utgjør 46 600 personlige skatteyttere. Det er langt flere enn bare de «superrike» som oftest omtales i samfunnsdebatten. Seks av 10 i den rikeste 1 prosenten har mellom 10 og 25 mill. kr i skattbar formue, og gruppen domineres av eiere av små og mellomstore bedrifter.

Finansdepartementet estimerer at 690 000 personlige skatteyttere vil betale formuesskatt i 2026. 3 100 av disse, dvs. 0,4 prosent av dem som betaler formuesskatt, har over 100 mill. kr i skattbar formue. 0,1 prosent, 900 personlige skatteyttere, har over 250 mill. kr i skattbar formue. 27 300 av de 46 600, dvs. 59 prosent av de 1 prosent med høyest formue, har under 25 millioner kroner i netto ligningsformue. Figuren viser fordelingen av netto ligningsformue på antall personer.

Figur 3: Personlige skatteyttere som betaler formuesskatt, fordelt etter netto likningsformue. Estimat. Regjeringens forslag til budsjett for 2026.



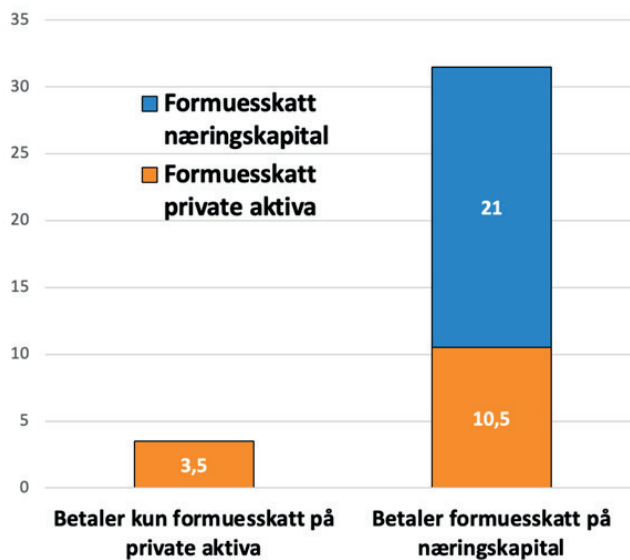
Mye av provenyet for formuesskatt på private aktiva blir betalt av dem som også betaler formuesskatt på næringsvirksomhet. Det er også langt flere personer som betaler formuesskatt på private aktiva enn det er som betaler på næringsvirksomhet. Gruppen som har under 5 mill. kroner i likningsformue, utgjør 485 400 personer i 2026.

Et grovt anslag basert på tidligere års budsjettsvar finner at om lag 90 prosent av all personlig formuesskatt i 2026, det vil si om lag 31,5 mrd. kroner, betales av skatteyttere som også betaler formuesskatt på næringsvirksomhet. Rundt tre fjerdedeler av all formuesskatt på privatøkonomiske aktiva betales av personlige skatteyttere som også har aktiva i verdiskapende virksomhet.

Anslagsvis 3,5 mrd. kroner betales av personlige skatteyttere som kun betaler formuesskatt på privatøkonomiske aktiva. Dette utgjør rundt en fjerdedel av formuesskatten på privatøkonomiske aktiva.

Andelen av formuesskatten som betales på næringsrelatert kapital stiger med størrelsen på likningsformuen. For de om lag 900 personene med likningsformue over 250 mill. kroner, utgjør formuesskatt på næringsrelatert kapital cirka 90 prosent av formuesskatten.

Figur 4: Grov fordeling av formuesskatt mellom de som kun betaler formuesskatt på privatøkonomiske aktiva og de som og betaler på næringskapital. Mrd. kroner. 2026. Regjeringens forslag til budsjett for 2026.

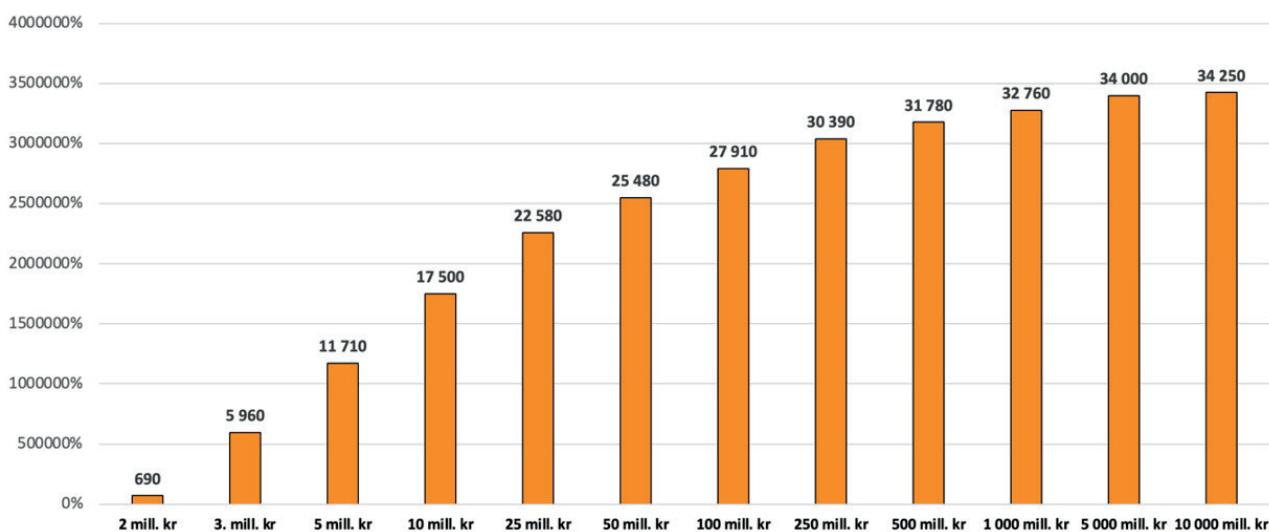


Kilde: Finansdepartementet/NyAnalyse

Bunnfradrag og formuesskatt

I budsjettet for 2026 er det foreslått å øke bunnfradraget i formuesskatten fra 1,76 mill. kroner, til 1,9 mill. kroner. Figur 5 viser hvor stor andel av formuesskatten i 2026 som ville blitt avviklet dersom bunnfradraget i formuesskatten blir økt ytterligere.

Figur 5: Provenytap av å øke bunnfradraget i formuesskatten. Mill. kroner. 2026.



Kilde: Finansdepartementet/NyAnalyse

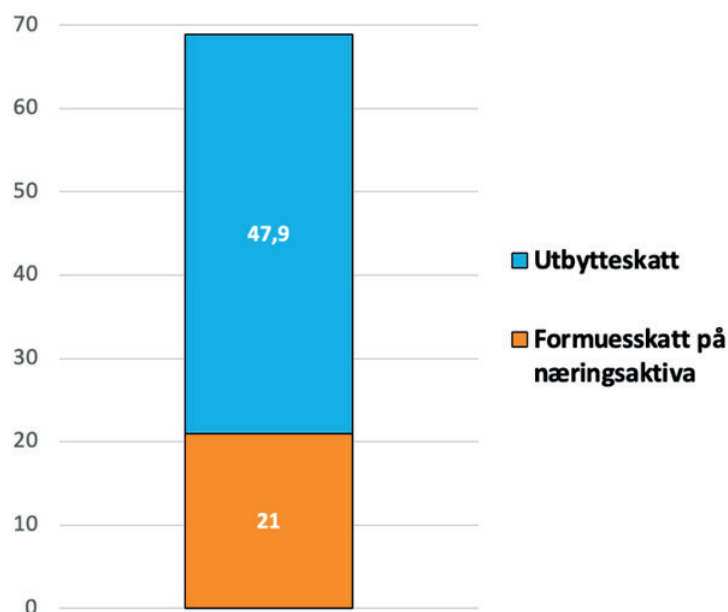
Hadde bunnfradraget blitt økt til 10 millioner kroner, ville provenytapet utgjort 17,5 mrd. kroner i 2026, altså om lag en halvering av den totale formuesskatten. Det illustrerer at formuesskatten ikke primært betales på veldig høy formue. Økes bunnfradraget til 50 millioner kroner, vil proveny-tapet være 25,5 mrd. kroner.

Utbytteskatt

Det publiseres ikke offentlig statistikk over hva utbytteskatten utgjør, da denne føres som del av inntektsbeskatningen for personlige skatteyttere i skattestatistikken til SSB. Finansdepartementet estimerer at en avvikling av utbytteskatten i 2026 ville gitt et proveny-tap på 47,9 mrd. kroner.

Figur 6 viser at formuesskatt på næringsaktiva og utbytteskatt er estimert å utgjøre til sammen 68,9 mrd. kroner i 2026.

Figur 6: Formuesskatt på næringsaktiva og samlet utbytteskatt. Mrd. kroner. 2026.
Regjeringens forslag til budsjett for 2026

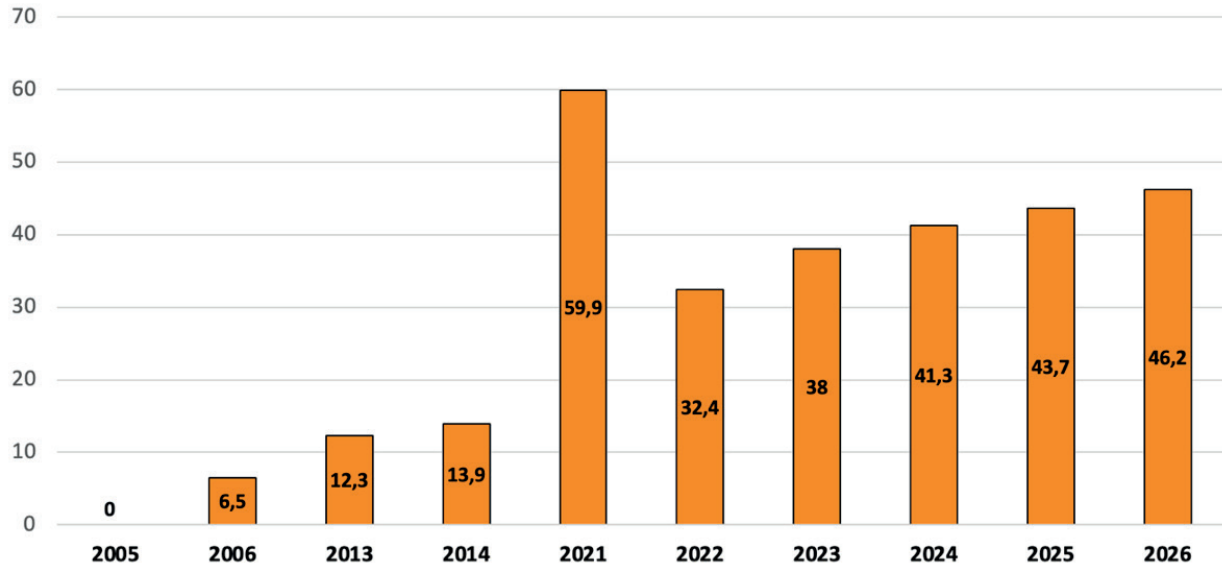


Kilde: Finansdepartementet/NyAnalyse

Den neste figuren viser hvordan betalt utbytte har utviklet seg siden 2005.

Utbytteskatten var ved innføringen i 2006 forventet å være 3,5 mrd. kroner, men disse oppdaterte tallene fra Finansdepartementet viser at reelt betalt utbytteskatt var 6,5 mrd. kroner — 85 prosent høyere enn forventet. Figuren viser også at utbyttet i 2021 ble unormalt høyt fordi mange tok ut ekstraordinære utbytter høsten 2021. Den ekstraordinære økningen kom etter stortingsvalget i 2021 og skyldtes den økte beskatningen av eierskap varslet av den tiltredende Støre-regjeringen. I 2022 økte også satsen i utbytteskatten, til den nåværende 37,84 prosent, men denne endringen ble gjort gjeldende fra samme dag som statsbudsjettet ble lagt frem. Derfor er det ingen tilsvarende effekt i 2022 som i 2021.

Figur 7: Utbytteskatt på personlige skatteyttere. Milliarder nominelle kroner. Budsjettår før og etter regjeringsskifter fra og med 2005 og enkeltår under Støre-regjeringen. Estimat for 2024 – 2026. Regjeringens forslag til budsjett for 2026



Kilde: Finansdepartementet/NyAnalyse

Analyse og datagrunnlag

Faggrunnet om skatt på næringskapital og bedriftseierskap er utarbeidet av partner og seniorøkonom Villeman Vinje i NyAnalyse. De tidligere analysene bygger på analyser av BIs database over bedriftsregnskap, eierskap og personlige skatteyttere. Tall fra Finansdepartementet frem-kommer som svar på spørsmål fra stortingsrepresentanter og analyser som er gjennomført på oppdrag fra Finansdepartementet av SSB.

Civita er en liberal tankesmie som gjennom sitt arbeid skal bidra til økt kunnskap og oppslutning om liberale verdier, institusjoner og løsninger, og fremme en samfunnsutvikling basert på respekt for individets frihet og personlige ansvar. Civita er uavhengig av politiske partier, interesseorganisasjoner og offentlige myndigheter. Den enkelte publikasjons forfatter(e) står for alle utredninger, konklusjoner og anbefalinger, og disse analysene deles ikke nødvendigvis av andre ansatte, ledelse, styre eller bidragsyttere. Skulle feil eller mangler oppdages, ville vi sette stor pris på tilbakemelding, slik at vi kan rette opp eller justere.

Ta kontakt med forfatteren på mathilde@civita.no eller civita@civita.no.